Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 20250805133813

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 18 september 2025
Onderwerp	: Rekenkamerrapport “Onder spanning”
Portefeuillehouder	:

Voorstel

1. De conclusies en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport “Onder Spanning” te onderschrijven.
2. De griffier te verzoeken aan het presidium een voorstel te doen over het oppakken van de aanbevelingen.

Samenvatting

In opdracht van de Rekenkamer Geertruidenberg is onderzoek uitgevoerd naar de rol van de raad bij de energietransitie. Het rapport “Onder spanning” is het tweede rapport van de Rekenkamer Geertruidenberg.

Inleiding

De energietransitie is de overgang van het gebruik van fossiele energie zoals aardgas, steenkool en aardolie naar het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen zoals zon, wind, en water. Voorliggend rapport beschrijft een onderzoek naar de rol van de raad bij de energietransitie in de gemeente Geertruidenberg. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Rekenkamer Geertruidenberg. Het onderzoek is afgebakend tot drie elementen binnen de energietransitie: 1) het duurzaam opwekken van elektriciteit en energie-infrastructuur, 2) energiebesparing en 3) de warmtetransitie. Het onderzoek heeft als doel de raad beter in positie te brengen ten aanzien van de vaststelling en uitvoering van het beleid gericht op de energietransitie.

De Rekenkamer komt tot de volgende conclusies:

1 Mede – en vooral door – de landelijke projecten rond de energie-infrastructuur is de energietransitie binnen de gemeente Geertruidenberg uitgegroeid tot een zeer complexe opgave.

De energietransitie vraagt veel van de organisatie, het college en de gemeenteraad. De landelijke projecten rond de aanlanding van de windenergie op zee compliceren de toch al ingewikkelde onderlinge afhankelijkheden tussen de projecten vanuit de RES en warmtetransitie. De Rekenkamer is daarom positief over het organiseren van de Ontwerptafel Powerport Regio Moerdijk waarbij betrokkenen, waaronder de gemeente Geertruidenberg, de complexiteit in het gebied kunnen bespreken en het hoofd willen bieden. Tegelijkertijd constateert de Rekenkamer dat veel afhankelijk is van de inspanningen en de regie die het Rijk zal moeten laten zien. Pas daarna zal er een goed (integraal) overzicht ontstaan van de projecten, zoals deze naast elkaar in een en hetzelfde gebied kunnen worden gerealiseerd en komt er pas echt zicht op de invloed van de gemeenteraad en inwoners.

2. Met name de aanlanding van windenergie op zee vraagt veel aandacht van de gemeente Geertruidenberg.

De landelijke projecten rond de aanlanding van de windenergie op zee zullen een grote impact hebben op de leefomgeving in de gemeente Geertruidenberg. Raadsleden, collegeleden en ambtenaren besteden daarom veel aandacht hieraan. Omdat de beschikbare tijd van eenieder schaars is, kan dit leiden tot minder aandacht voor de projecten vanuit de RES en de warmtetransitie.

3. De raad van Geertruidenberg organiseert zichzelf en wordt actiever.

De Rekenkamer ziet dat de gemeenteraad zichzelf nadrukkelijker organiseert. Onder andere door het vaststellen van het bindend adviesrecht en het instellen van een werkgroep van raadsleden krijgt de raad, binnen wat mogelijk is, al iets meer grip. Genoemde voorbeelden geven de raad directe invloed op de energietransitie.

4. De Rekenkamer constateert dat de raad van de gemeente Geertruidenberg zich (nog) niet regionaal gepositioneerd heeft.

Er is weinig contact tussen de raad van de gemeente Geertruidenberg en de andere gemeenteraden in de regio. Raadsleden slagen er niet op eigen kracht in om tot een regionale positionering te komen, mede

vanwege het nagenoeg ontbreken van partijpolitieke lijnen. Dit belemmert (gezamenlijke) invloed op (boven)regionale projecten.

5. **Tot slot ziet de Rekenkamer dat het organiseren van een goede informatiepositie van de raad achterloopt op de snelle ontwikkelingen die in de regio gaande zijn.**

Van de zijde van organisatie en college wordt een stevige inspanning geleverd om de raad met gesprekken, bijeenkomsten, raadsinformatiebrieven en presentaties up-to date te houden. De Rekenkamer constateert ook dat er tussen raad en college geen afspraken zijn gemaakt over de informatievoorziening. Verder bevat het raadsinformatiesysteem niet alle relevante informatie en is deze informatie niet goed ontsloten. Gekeken naar de opgave buiten het gemeentehuis enerzijds en de beschikbare capaciteit binnen de griffie en de organisatie anderzijds, valt dit goed te verklaren, maar kan het wel tot minder efficiënt werken leiden.

Op basis van de conclusies doet de rekenkamer de volgende **aanbevelingen:**
Aan de raad en het college:

1. Maak werk van een betere informatiepositie van de raad.
   - Investeer binnen de kortst mogelijke termijn in goede dossiervorming. De raad moet daarmee beter zicht hebben op de eigen besluitgeschiedenis en beter zicht krijgen op de beleidsruimte van de gemeente binnen het geheel en de afzonderlijke projecten. Denk hierbij aan het aanleggen van een permanent dossier over de energietransitie in het raadsinformatiesysteem (gevoed vanuit de ambtelijke organisatie). Gebruik daarbij de overzichten en het dossier zoals door de onderzoekers voor deze rapportage samengesteld (Bijlage 2 bevat een chronologisch overzicht van documentatie uit de gemeente Geertruidenberg). Overweeg daarnaast een dashboard om de status van projecten inzichtelijk te maken. Een voorbeeld is opgenomen in hoofdstuk 5 van de Nota van Bevindingen.
   - Overweeg in specifieke gevallen een second opinion. Om als volksvertegenwoordiger belangrijke informatie op waarde te kunnen schatten, kan het helpen om in bijzondere gevallen een extern deskundige om een second opinion te vragen. Dit kan op initiatief van de raad en ook het college.
   - Behoud naast dit alles de goede initiatieven die er al zijn, in het bijzonder het overleg tussen portefeuillehouder en raadsleden in de raadswerkgroep “Energiek Geertruidenberg”.

Aan de raad en de griffie:

2. Maak werk van regionale positionering van de gemeenteraad.
   Maak jezelf als raad zichtbaar in de regio en zoek daar afstemming. Investeer (meer) in het leggen van contacten met andere gemeenteraden in de regio, breder dan alleen wat individuele raadsleden kunnen doen. Neem raadsbreed het initiatief tot de organisatie van regionale bijeenkomsten of regionaal overleg met raadsleden uit omliggende gemeenten. Dit kan bijvoorbeeld door het instellen van een regionale klankbordgroep. Een voorbeeld hiervan is opgenomen in hoofdstuk 5 van de Nota van Bevindingen. De griffie kan ondersteunen bij de regionale positionering, voortbordurend op de reeds bestaande contacten binnen andere regionale verbanden.

Aan de raad:

3. Overweeg binnen de kortst mogelijke termijn een uitbreiding van formatie op de griffie om uitvoering te geven aan de aanbevelingen en ook in de toekomst het politieke proces adequaat te kunnen ondersteunen.
   De formatie op de griffie is 2,3 FTE. Gelet op de impact die de energietransitie op de samenleving in de gemeente Geertruidenberg heeft en nog zal krijgen is de verwachting dat er een stevig appel op de griffie zal worden gedaan. Dat zal naar verwachting bestaan uit heel praktische ondersteuning bij bijeenkomsten tot strategische advisering rond het positioneren in de regio. Bepaal als raad wat het ambitieniveau is ten aanzien van de energietransitie. Als meer sturing gewenst is, dan is een formatie-uitbreiding op de griffie een overweging.

Beoogd effect
In dit rapport heeft de rekenkamer aanbevelingen aan de raad, het college en de griffie geformuleerd over dit beleidsonderwerp. Het is aan de gemeenteraad om deze aanbevelingen te onderschrijven of aan te geven welke van deze aanbevelingen (niet) onderschreven worden. Omdat alle aanbevelingen met name aan de raad zijn gericht, wordt voorgesteld om via het presidium te kijken hoe de aanbevelingen opgepakt kunnen worden.

Argumenten
1.1 De conclusies en aanbevelingen zijn ontwikkeld na gedegen onderzoek
In het onderzoek zijn beleidsstukken en andere relevante informatie van de gemeente Geertruidenberg bestudeerd. Er zijn daarnaast interviews gehouden met beleidsambtenaren gemeente Geertruidenberg, de voormalige griffier, de coördinator RES West-Brabant, vertegenwoordigers van Powerport Moerdijk en de beleidsmedewerker Energie van de provincie Noord-Brabant.

1.2 Wederhoor college
Het college is blij te zien dat de Rekenkamer positief is over de inspanningen die de organisatie levert rondom, onder andere de Powerport regio Moerdijk. Tegelijkertijd onderschrijft het college de bijzondere positie waarin de gemeente zich bevindt met betrekking tot de afhankelijkheid van inspanningen en besluiten van het Rijk. De reacties van het college op de conclusies en de aanbevelingen aan raad én college zijn te lezen op pagina 11 van het rapport.

Kanttekeningen
1.1. De ontwikkelingen gaan snel
Het onderzoek behelst een periode van januari 2020 tot en met januari 2025. De raad heeft in april de Bergse voorwaarden vastgesteld. Dat toont enerzijds dat het door de Rekenkamer gekozen onderwerp een grote actualiteitswaarde heeft, maar maakt anderzijds dat ergens een streep getrokken moest worden qua onderwerpen en onderzoeksperiode.

Financiën
Niet van toepassing.

Communicatie
Het rapport is openbaar en te bekijken via de Rekenkamer-pagina op de website van de gemeente.

Bijlagen:
-Rekenkamerrapport ‘Onder Spanning’

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Hoogachtend,
Het presidium,

de griffier	de burgemeester,
G.M. Brunsveld	M. Witte

Nr.

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van het presidium van Geertruidenberg van 2025.

Besluit:

De raad besluit:
1. de conclusies en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport “Onder Spanning” te onderschrijven.
2. de griffier te verzoeken aan het presidium een voorstel te doen over het oppakken van de aanbevelingen.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 18 september 2025.

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,
G.M. Brunsveld	M. Witte